

(Trecutele timpuri cărți tipărite nu posedau
 Cei ce doreau să aibă, aceia însuși le scrieau
 Mai adevărat decât cărțile tipărite întăresc
 Dar cele copiate adunându-le în tipar le trimit
 Cele de mână scrise până acum în arhive se păstrează
 Și cele tipărite de la ele cu adevăr se apără
 Mulți părinți s-au mintuit cetind cărțile copiate
 Din toate acestea mai rău este a nu ceti nici un fel
 Să dea Dumnezeu, ca această carte să fie în folosul cetitorilor
 Să împlinească cele scrise, mai multor celor ce o vor avea.
 Epigrama).

Însemnări de pe manuscris

f. 7 albă. Ѡ книзъ сѣи изъжѣнѣ

W(m) зѣман ѿгрѣахѣиѣя винненѣа естъ, W(m) областы бѣзсѣрѣкоѣ, цѣнѣма бѣзвѣнаго сѣрожѣ града и епископи; бѣжѣннаго старца схѣмонаха Васѣлѣя трѣда кѣ торѣй тамѣ и монашѣмъ соорѣжѣа, и чѣноположѣиѣ и нѣй бѣанкагѣ Васѣлѣя сѣпрѣнаѣ естъ, ѿнѣ же бѣмѣ и дѣлашѣа сѣмѣя моанѣмъ ѣкоже ѣго сѣвѣтѣвѣнѣя сѣчѣнѣнѣя изъкаѣютѣ сѣиѣ на книгѣ сѣаго Исѣха Ирѣсѣанѣкагѣ; дрѣгоѣ же прѣ(д)нагѣ Нѣла Гоѣсѣаго и прѣчая прѣдѣсѣаѣ хѣнѣя же сѣвѣрѣно ѣзнѣмѣ да чѣтѣмъ ѣго трѣда и ѣразѣжѣмъ кѣкоѣ бѣмѣ мѣжѣ тоѣй (Scris: a doua jumătate a sec. XVIII-lea).

(Înștiințare despre cartea aceasta.

Din Țara Ungrovlahiei este scoasă, din regiunea București, din Ținutul Buzău, a aceluiș oraș și episcopie; a fericitului stareț schimonahul Vasile cu truda căruia acolo și mănăstirea s-a construit, și rânduiala Marelui Vasile în ea a organizat, el însă a fost și creatorul Rugăciunii minții precum ale sale proprii compuneri îl arată aici la cartea sfântului Isihie al Ierusalimului, alta la cuviosul Nil Sorschi și celelalte prefețe, doritorul de a-l cunoaște desăvârșit, să citească opera sa și va înțelege ce fel de bărbat a fost acela).

f. 134 (Опытѣа поѣна мѣрѣшѣа ѣаѣрѣа осѣорѣа. (Mănăstirea Poiana Mărului este întemeiată la 1702).

f. 175 Сѣа книга рѣаа Божѣа монаха Сѣмѣона монашѣмъ Граѣоѣсѣнѣагѣа кѣларѣнѣсѣа. пострѣжѣнѣа Ирѣсѣанѣмъ Лѣзарѣмъ: роѣс ѣаѣгѣ марта кѣ дѣнѣ кѣ вѣлѣнѣй поѣтъ (Cartea aceasta este a robului lui Dumnezeu, monahul Simeon a mănăstirii Sf. Adormiri Calarașeuca, tuns de igumenul Lazăr, anul 1813 martie 23 zile în marele post).

f. 156 și Чѣтаѣа сѣю книгѣ тимѣоѣй Иванѣоѣ Гоѣсѣлѣвѣскѣй (A cetit cartea aceasta Timotei Ivanov

f. 160 Socolovskii). Мѣлѣспѣивѣй Госѣподинѣ. Ясѣсѣ, 1885 (Milostive domn. Iași 1885).

Romanul «Deziderie» și cultura romină veche

Am arătat mai înainte că importanța manuscrisului crește datorită faptului că în el găsim cea mai veche copie slavă a romanului «Deziderie» și unica ce se cunoaște până acum în manuscrisele slavo-romine.

Romanul «Deziderie»¹ a fost alcătuit în Spania, în sec. al XVI-lea de un anonim, sub titlul *Espejo de religioso*, iar în limba polonă a fost tradus de medicul de curte al lui N. Radziwill, Gaspar Wilkowski, după o versiune intermediară latină. Versiunea polonă s-a publicat prima oară în 1589 la Cracovia, în tipografia lui A. Piotrkowski și avea scopul să servească propaganda catolică dusă de iezuiți împotriva reformei, a cărei influență era în vădit regres². Atât Gaspar Wilkowski cit și protectorul său N. Radziwill aparținuseră unul sectei ariene, celălalt confesiunii protestante, de unde se convertiseră la catolicism.

¹ Pentru informațiile istorico-literare și bibliografice cuprinse în acest paragraf, autorul ține să mulțumească tovarășilor: M. Ritița, Secretarul științific al Bibliotecii de Stat «V. I. Lenin» din Moscova, conf. I. C. Chițimia, precum și Direcțiunii Bibliotecii de Stat «V. I. Lenin» din Moscova, Direcțiunii Bibliotecilor Narodowa din Varșovia și Jagiellonska din Cracovia.

² Ulterior s-a reeditat la Cracovia în 1594, 1599, 1625, 1734 și la Lvov în 1742. Exemplare ale acestor ediții se găsesc în Biblioteca Narodowa din Varșovia, Biblioteca Jagellonski din Cracovia, Biblioteca Ossolinski din Wrocław, Biblioteca Czartoryski etc. K. Estreicher în *Bibliografia Polska*, tom. XXXIII, p. 20–21 menționează traducerea făcută de Wilkowski.